

Masarykova univerzita

Filozofická fakulta

Katedra klasických studií

Mediterránní studia

Úvod do mediteránních studií

Recenze na vybranou knihu

Kateřina Burešová UČO 415605

20012/2013 1. Semestr

Téma: recenze na vybranou knihu

OLIVA, Pavel a Jan BURIAN. *Civilizace starověkého středomoří*. Praha: Svoboda, 1984.

Autoři:

Pavel Oliva se narodil v roce 1923 jako Pavel Ohreinstein. V roce 1941 byl povolán do Terezína a o dva roky později do Osvětimi. Koncentrační tábor přežil a jako symbol vítězství si změnil jméno podle vítězné plodiny- olivy. Po válce vstoupil do komunistické strany a vystudoval klasickou filologii. Věnoval se historii antického Řecka. Mezi další jeho díla patří Oliva P., *Raná řecká tyrannis*. Praha 1954; Oliva P., *Zrození řecké civilizace*. Praha 1976 (přepřacované anglické vydání, London 1981) nebo Oliva P., *Pannonie a počátky krize římského imperia*. Praha 1959

Jan Burian se narodil v roce 1929 a vystudoval latinu a francouzštinu na Karlově Univerzitě. Zabýval se hlavně dějinami antického Říma a převážně obdobím císařství. Působil také jako překladatel latinských a řeckých děl. Mezi další jeho publikace na obdobné téma patří například Burian J., *Řím. Světla a stíny antického velkoměsta*. Praha 1970; Burian J., *Zánik antiky*, Praha 1972; Burian J., *Publius Ovidius Naso*. Praha 1975.

Všechny uvedené publikace obou dvou autorů jsou zároveň obsaženy v bibliografickém rejstříku, ze kterého autoři čerpali. Autoři dále čerpali převážně z cizojazyčné bibliografie.

Kniha *Civilizace starověkého středomoří* je obsáhlá, přehledná a lze ji chápat jako ucelenou učebnici vývoje starověkých civilizací v oblasti středomoří. Nejen, že podrobně popisuje kulturní vývoj, ale velký důraz klade i na umění a podobu tehdejší společnosti. Velkou předností je příloha se 176 stranami fotografií všech významných děl spadajících do tohoto období, což určitě ocení i studenti uměleckých oborů. Kniha je chronologicky řazená a jednotlivé kapitoly jsou doplněné o historické mapy, náčrty dobové tvorby, půdorysy staveb a schémata. Publikace zároveň obsahuje rozsáhlý jmenný rejstřík, který určitě ulehčí orientaci a hledání v textu. Její rozsah sahá přibližně

od 10. tisíciletí před naším letopočtem až do 8. století našeho letopočtu. Celkem obsahuje dvacet osm kapitol. Ty jsou řazeny nejen chronologicky, ale i podle nejvýznamnějších starověkých civilizací na území středomoří. Autoři si ve své publikaci kladli za cíl poskytnout čtenáři ucelený přehled vývoje dějin starověkého středomoří. Zároveň bylo cílem prohloubit povědomí o starověku pro českého čtenáře a přispět tím k česky psané bibliografii, které bylo tohoto druhu málo.

V úvodu autoři nastiňují důležitou roli starověkých civilizací a jejich působení na dnešní společnost. Například, výtvarné umění do dnes čerpá z Antiky a myšlenky řeckých filozofů jsou známy až do dnes. „*S antickým dědictvím se setkáváme i v našem každodenním životě. Platí to o estetických představách a do jisté míry i o etických zásadách, které mají svůj základ v teoreticky zaměřeném myšlení předních řeckých filozofů.*“¹ Také exaktní vědy mají svůj původ, jak ve starověkém Řecku, tak v mnohem starších civilizacích na území Mezopotámie, starověkého Egypta a předního východu. K prozkoumání těchto starověkých civilizací značně přispěl rozvoj archeologie.

Na tomto díle velice obdivuji jeho rozsáhlost a hlavně zpracování historických událostí se všemi detaily. Pokud hledáte zdroj pro zpracování nějakého tématu z období starověkých civilizací, starověkého Řecka nebo Říma, tak Vás tato kniha určitě nezklame. A studenty dějin umění určitě potěší vložená příloha s fotografiemi důležitých uměleckých děl od prvních sošek z keramiky, slavných řeckých a římských soch, až po středověké, novověké a moderní zpracování historických událostí a mytologických výjevů.

Jako menší nedostatek bych hodnotila absenci map se znázorněním důležitých bitev a jejich letopočty přímo na mapě. Popřípadě i graficky znázorněný posun vojsk pro rychlejší a lepší orientaci čtenáře. Jinak této knize nemůžu nic vytknout. Jak sami autoři v úvodu uvádějí, jejich cílem bylo chronologicky popsat dějiny starověkých civilizací, ale zároveň brát v potaz teritoriální umístění civilizací. Proto bylo velmi těžké seřadit časovou linii s oblastmi děje, aby vše na sebe navazovalo. Ve výsledku se pak v kapitolách musí čtenář občas vracet nazpět, pokud chce získat ucelený vývoj určité kultury.

---

¹ Úvod. PAVEL OLIVA, Jan Burian. *Civilizace starověkého středomoří*. Praha: Svoboda, 1984, s. 9. ISBN 25-106-84

V závěru bych chtěla shrnout, že se autorům podařilo objasnit kulturní a politický vývoj i těch nejstarších civilizací středomoří. Publikace je nejen chronologicky řazená, ale zároveň je řazená podle teritoriálního umístění civilizací. Autoři v publikaci nastínili složení starověké společnosti i běžný život občanů, například čím se živili, jaké bylo jejich živobytí a jaké měly postavení ve společnosti. Objasnili vzájemné propojení mezi starověkými kulturami, vzájemné přebírání kulturních i uměleckých aspektů.